МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА"

Інститут **КНІТ** Кафедра **ПЗ**

3BIT

До лабораторної роботи № 5 **3 дисципліни:** "Організація комп'ютерних мереж" **На тему:** "Дослідження протоколів SMTP і POP3"

	Лектор:
	викл. каф. ПЗ
	Задорожний І. М.
	Виконав:
	ст. гр. ПЗ-22
	Чаус Олег
	Прийняв: викл. каф. ПЗ Задорожний І. М.
« ›	> 2023 p.
Σ=	

Тема роботи: Дослідження протоколів SMTP і POP3.

Мета роботи: Ознайомитися зі службою електронної пошти та основними командами протоколів SMTP і POP3 і навчитися користуватися утилітою telnet для зв'язку з серверами вхідної та вихідної пошти.

ТЕОРЕТИЧНІ ВІДОМОСТІ

З якої команди SMTP та ESMTP починається робота з сервером після встановлення з'єднання з ним?

Після встановлення з'єднання з SMTP або ESMTP сервером, клієнт повинен відправити привітальне повідомлення. У SMTP це повідомлення повинно починатися з команди "HELO", "HELLO", або "EHLO", в залежності від того, яка версія протоколу використовується.

Команда "HELO" використовується в класичному SMTP, а команда "EHLO" - в розширеному ESMTP протоколі. Після цього сервер поверне відповідь з кодом 250, яка підтверджує, що з'єднання встановлено і готове до подальшої роботи.

На що вказує перша цифра у коді відповіді SMTP-сервера?

Перша цифра в коді відповіді SMTP-сервера вказує на загальний стан виконання запиту або команди, що була надіслана з клієнта на сервер. За стандартом SMTP, ці цифри розподіляються за наступною схемою:

- 1хх: Проміжна позитивна відповідь сервер очікує на додаткову команду від клієнта.
- 2хх: Позитивна відповідь команда була прийнята і виконана успішно
- 3хх: Перехідний стан сервер очікує додаткових даних для завершення запиту
- 4хх: Тимчасова помилка запит не вдалося виконати з тимчасової причини (наприклад, недостатньо ресурсів сервера)
- 5хх: Постійна помилка запит не вдалося виконати з постійної причини (наприклад, неправильна адреса електронної пошти)

Опишіть призначення команд stat, last, top i dele.

- 1. Команда STAT (Status) ця команда повертає статистику про скриньку вхідної пошти на сервері. Відповідь містить кількість повідомлень в скриньці і загальний розмір в байтах.
- 2. Команда LAST ця команда повертає номер останнього повідомлення, яке було позначене як вже прочитане в поточній сесії з'єднання з сервером.
- 3. Команда ТОР ця команда повертає перші п рядків з заголовка та/або тіла повідомлення. Використовується для отримання часткового перегляду повідомлення без повного завантаження.
- 4. Команда DELE (Delete) ця команда використовується для позначення повідомлення для видалення зі скриньки вхідної пошти на сервері.

Позначені для видалення повідомлення будуть вилучені після виконання команди QUIT.

ЗАВДАННЯ

1. Ознайомтеся з теоретичними відомостями для виконання лабораторної роботи No 5.

Самостійно знайдіть відомості про утиліту OpenSSL та встановіть її (для користувачів UNIX-

подібних операційних систем (Linux, Mac OS) її встановлювати не потрібно).

2. Запустіть аналізатор протоколів Wireshark. Зі своєї власної поштової скриньки (створеної

на будь-якому поштовому сервері) надішліть листа собі та на тестову скриньку labtest@iapmm.lviv.ua, під'єднавшись до SMTP-сервера (адресу SMTP-сервера та порти

поштового сервера, на якому знаходиться Ваша скринька, знайдіть самостійно) за допомогою

OpenSSL (тобто, повторіть кроки, описані у п. 2 методички). Для встановлення з'єднання з

сервером використайте команди s_client -connect адреса SMTP-сервера:порт та s client

-connect адреса SMTP-сервера:порт -starttls smtp залежно від того, який порт використовуєте (з підтримкою SSL чи TLS/STARTTLS). Увага! Якщо Ваша поштова

скринька знаходиться на поштовому сервері gmail, то врахуйте, що він використовує

захищену передачу даних між вузлами. Тому для виконання лабораторної роботи у Вашому

обліковому записі Google необхідно увімкнути опцію "Доступ для менш безпечних додатків".

Специфічні деталі роботи з gmail з'ясуйте самостійно.

Подайте у звіті екранні знімки повного сеансу роботи з OpenSSL. Опишіть всі помилки, що трапилися при роботі з OpenSSL, і проаналізуйте їх.

- 3. У Wireshark застосуйте фільтр smtp, відстежте всі повідомлення та подайте екранні знімки у звіті.
- 4. Перевірте, чи відправлений лист успішно доставлений на Вашу поштову скриньку за

допомогою веб-версії та прочитайте його за допомогою OpenSSL (s_client -connect адреса

рор3-сервера:порт -starttls pop3). Також переконайтесь, що лист, відправлений на тестову

скриньку labtest@iapmm.lviv.ua, успішно доставлений і прочитайте його, використавши

під'єднання до POP3-сервера ergo.iapmm.lviv.ua (порт 110) за допомогою telnet.

- 5. У Wireshark застосуйте фільтр рор. У ньому відстежте всі зміни, спричинені командами
- telnet та OpenSSL. Порівняйте отримані результати.
- 6. Випробуйте усі інші описані в методичці команди рор3.
- 7. Самостійно знайдіть відповідь на одне з індивідуальних завдань.
- 8. Сформуйте звіт зі структурою, аналогічною до звітів з попередніх лабораторних робіт. У теоретичних відомостях дайте відповіді на 3 вибрані викладачем запитання з числа контрольних запитань. У висновку проаналізуйте отримані результати.

ХІД ВИКОНАННЯ

Під'єднався до SMTP-сервера.

```
OpenSSL> s_client -connect smtp.gmail.com:587 -starttls smtp

CONNECTED(0000021C)

depth=2 C = US, 0 = Google Trust Services LLC, CN = GTS Root R1

verify error:num=20:unable to get local issuer certificate
---

Certificate chain
    0 s:/CN=smtp.gmail.com
        i:/C=US/0=Google Trust Services LLC/CN=GTS CA 1C3
    1 s:/C=US/0=Google Trust Services LLC/CN=GTS CA 1C3
        i:/C=US/0=Google Trust Services LLC/CN=GTS Root R1
    2 s:/C=US/0=Google Trust Services LLC/CN=GTS Root R1
    i:/C=BE/0=GlobalSign nv-sa/OU=Root CA/CN=GlobalSign Root CA
---

Server certificate
-----BEGIN CERTIFICATE-----
```

----BEGIN CERTIFICATE--MIIFVTCCBD2gAwIBAgIRAKc8rrD7NamKCQdPWwRQz0QwDQYJKoZIhvcNAQELBQAw RjELMAkGA1UEBhMCVVMxIjAqBqNVBAoTGUdvb2dsZSBUcnVzdCBTZXJ2aWNlcyBM TEMxEzARBgNVBAMTCkdUUyBDQSAxQzMwHhcNMjMwNDE3MDgyNTI2WhcNMjMwNzEw MDqyNTI1WjAZMRcwFQYDVQQDEw5zbXRwLmdtYWlsLmNvbTCCASIwDQYJKoZIhvcN AQEBBQADggEPADCCAQoCggEBAKy/nvD1kZflGibYyRcxiDqEgqA/CIJUmkP4oqOD DH8HFm5rJvRqf8WF7V8reJ/NkOd1FSQh0NiPwI1G+B5KdLejP/TX3jGCYq0FA1ox ORaIB0wTqSCvBxjOQD+AOeptiV/gYaSJ0BsKguHXNgF06iOiCyxoXJ3+rODACB4D GZ20PL+SjCxP2GIrLHsJkQVw443MR2wG4jTbVncr3K+zqsp+5o0EBG+spDSiWWzW YT/PmqoiI0YTfJZYn5QKAGyf2mP78ksHRYH2Eocx+gsJLiP2ZJAPSP4YVhtR+cFd j/ZGKlAmWfG1Z3DnapJTaj8TcBFsPzdVer3aD+8Ymgv/l2cCAwEAAaOCAmkwggJl MA4GA1UdDwEB/wQEAwIFoDATBgNVHSUEDDAKBggrBgEFBQcDATAMBgNVHRMBAf8E AjAAMB0GA1UdDgQWBBTVxjNKJAG1jX0yRWZ7b20h08ISCjAfBgNVHSMEGDAWgBSK dH+vhc3ulc09nNDiRhTzcTUdJzBqBggrBgEFBQcBAQReMFwwJwYIKwYBBQUHMAGG G2h0dHA6Ly9vY3NwLnBraS5nb29nL2d0czFjMzAxBggrBgEFBQcwAoYlaHR0cDov L3BraS5nb29nL3JlcG8vY2VydHMvZ3RzMWMzLmRlcjAZBgNVHREEEjAQgg5zbXRw LmdtYWlsLmNvbTAhBgNVHSAEGjAYMAgGBmeBDAECATAMBgorBgEEAdZ5AgUDMDwG A1UdHwQ1MDMwMaAvoC2GK2h0dHA6Ly9jcmxzLnBraS5nb29nL2d0czFjMy9tb1ZE ZklTaWEyay5jcmwwggEGBgorBgEEAdZ5AgQCBIH3BIH0APIAdwCt9776fP8QyIud PZwePhhqtGcpXc+xDCTKhYY069yCigAAAYeOiJDlAAAEAwBIMEYCIQDFLXSASzmT 2R2U7CoZ03STWjvvY9NTFpS0yAFYfg2R2AIhAN1Xu2l0NyDwfb1G1dD3KZjo4PU9 23MD+YyhwPCFJuDAAHcAs3N3B+GEUPhjhtYFqdwRCUp5LbFnDAuH3PADDnk2pZoA AAGHjoiQyAAABAMASDBGAiEA+7cvrbH+u1HqH9kcBBBnuVhrghQ/nhNQnzQwozT2 DUACIQCul9L42y7pusjlcObjxxMwDHq+VGw7o01EuWPosDF4uzANBgkqhkiG9w0B AQsFAAOCAQEAhdm8mC5YA4iQtSGc/xZybCQet4+0DvhGFdzP08C307RrHAlzIffZ vobWrFbj9DfGuiFmqjTdqEC/7WuWimEx1bbPS7hIVBSHU4BnwXvdpeJfHz4xsPJb wDytjJ3VPg23RosrAE4wXn2ECNveU7WoQ2sPLczEzeK/0vuynYG9YCroNw2dJfxy yaKlPrZDWMrczdngHd4gUX1iPC9dgs+CM8LVoWpv41vJG4cp05NB8yj2n6MisfF/ xYbYbupxPffZjDYLCNWLkJR+pVrHX95SGbUEVXv2fQYKpyE0cL258Fx9HECoWtjK +r3fKezctuXbAyjwP0lfoE7Ujdtz+5ErBg== ----END CERTIFICATE---subject=/CN=smtp.gmail.com issuer=/C=US/O=Google Trust Services LLC/CN=GTS CA 1C3 No client certificate CA names sent Peer signing digest: SHA256 Server Temp Key: ECDH, P-256, 256 bits SSL handshake has read 5192 bytes and written 469 bytes New, TLSv1/SSLv3, Cipher is ECDHE-RSA-AES128-GCM-SHA256 Server public key is 2048 bit

Secure Renegotiation IS supported

Compression: NONE Expansion: NONE No ALPN negotiated

```
Protocol
               : TLSv1.2
               : ECDHE-RSA-AES128-GCM-SHA256
    Session-ID: 8BDE308D7F49C32B293E6C721DAB210F528C69C5921A9D86470BB35793661699
    Session-ID-ctx:
    Master-Key: 032D8E734F077E987FCCC7F8A60C342C978DF90305F1B3B5C34EF0CAA7A905F69FA429D5D0F52563F5D5533B4DA3D8E6
    Key-Arg
               : None
    PSK identity: None
    PSK identity hint: None
    SRP username: None
    TLS session ticket lifetime hint: 100800 (seconds)
    TLS session ticket:
    0000 - 02 c5 da a4 b5 f1 c6 93-f2 64 c6 fd 88 d7 d3 5f
    0010 - 6d 5d 9c al 5a b7 c6 el-2a 8l a7 69 18 98 a4 50
0020 - 58 62 12 08 ff 97 ba 56-b6 al 69 29 dd 79 ee 6d
0030 - 95 76 00 c6 9d 5a 4a fd-84 7f fb 1f 5l 03 fl 5b
                                                                     .]..Z...*..i...P
                                                                     Xb.....V..i).y.m
    0040 - 44 12 68 14 7b 8e 9b 0f-6a 4b 52 35 23 da 7b 41
                                                                     D.h.{...jKR5#.{A
                                                                     .'..>.>!is./."..
    0050 - b8 27 8e 8f 3e b4 3e 21-69 53 a7 2f 0b 22 af 00
                                                                     .....Q....K
..mtW .?.._.J@O.
    0060 - ae fe b6 97 ad 08 89 e1-94 51 87 ec 1b 0c 99 4b
    0070 - 06 a4 6d 74 57 20 f0 3f-88 a4 5f b2 4a 40 4f b3
    0080 - b9 8c 7a d2 10 ba a0 54-8d 18 78 b5 7f a5 39 85
    0090 - ab ff 89 45 f0 35 53 fa-e9 81 c4 b5 1f 0e 49 78
00a0 - 56 52 a9 f3 68 26 5d 01-7c 3e 94 09 9c e0 0f 79
                                                                      ...E.5S.....Ix
                                                                     VR..h&].|>....y
                                                                     q@.!..%u.....4.
    00b0 - 71 40 8a 21 c7 e9 25 75-c9 db 00 f3 fa ca 34 1b
    00c0 - 97 cc 1d 48 ec 4b 4a 9b-48 f0 12 44 6a aa a7 a7
                                                                     ...H.KJ.H..Dj...
    00d0 - bb 25 7d d9 9c 42 52 55-b0 74 bc ed 54 02 24 26
                                                                     .%}..BRU.t..T.$&
    Start Time: 1683439322
    Timeout : 300 (sec)
    Verify return code: 20 (unable to get local issuer certificate)
250 SMTPUTF8
```

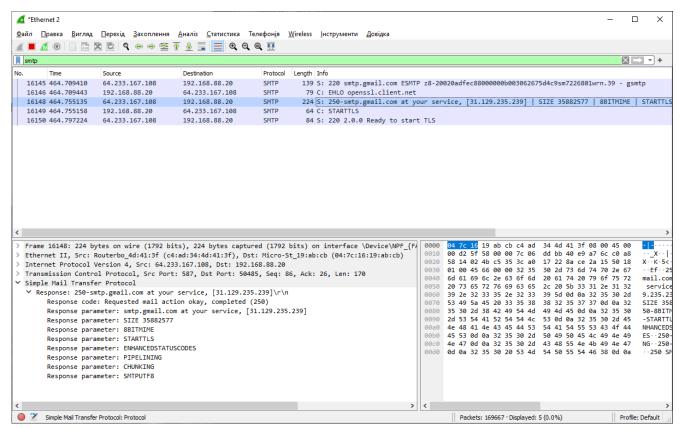
Авторизувався у свій Gmail-акаунт.

```
auth login
334 VXNlcm5hbWU6
b2xlaC5jaGF1cy5wei4yMDIxQGxwbnUudWE=
334 UGFzc3dvcmQ6
MDEuMDQuMjAwNA==
```

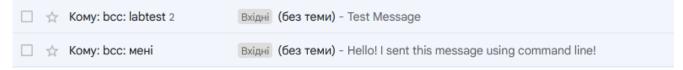
Надіслав повідомлення собі та на пошту labtest.

```
mail from <oleh.chaus.pz.2021@lpnu.ua>
555 5.5.2 Syntax error. z8-20020adfec88000000b003062675d4c9sm7226801wrn.39 - gsmtp
mail from: <oleh.chaus.pz.2021@lpnu.ua>
250 2.1.0 OK z8-20020adfec88000000b003062675d4c9sm7226801wrn.39 - gsmtp
rcpt to: <oleh.chaus.pz.2021@lpnu.ua>
250 2.1.5 OK z8-20020adfec88000000b003062675d4c9sm7226801wrn.39 - qsmtp
data
354 Go ahead z8-20020adfec88000000b003062675d4c9sm7226801wrn.39 - qsmtp
Hello!
I sent this message using command line!
250 2.0.0 OK 1683440263 z8-20020adfec88000000b003062675d4c9sm7226801wrn.39 - gsmtp
mail from: <oleh.chaus.pz.2021@lpnu.ua>
250 2.1.0 OK z8-20020adfec88000000b003062675d4c9sm7226801wrn.39 - qsmtp
rcpt to: <labtest@iapmm.lviv.ua>
250 2.1.5 OK z8-20020adfec88000000b003062675d4c9sm7226801wrn.39 - gsmtp
data
354  Go ahead z8-20020adfec88000000b003062675d4c9sm7226801wrn.39 - gsmtp
Test Message
250 2.0.0 OK 1683440365 z8-20020adfec88000000b003062675d4c9sm7226801wrn.39 - gsmtp
221 2.0.0 closing connection z8-20020adfec88000000b003062675d4c9sm7226801wrn.39 - gsmtp
read:errno=0
OpenSSL> _
```

Перехопив пакети у Wireshark.

Переконався, що листи були надіслані за допомогою веб-клієнта Gmail.

Під'єднався до РОР сервера.

```
OpenSSL> s_client -connect pop.gmail.com:995
CONNECTED (00000240)
depth=2 C = US, O = Google Trust Services LLC, CN = GTS Root R1
verify error:num=20:unable to get local issuer certificate
Certificate chain
0 s:/CN=pop.gmail.com
   i:/C=US/O=Google Trust Services LLC/CN=GTS CA 1C3
 1 s:/C=US/O=Google Trust Services LLC/CN=GTS CA 1C3
   i:/C=US/O=Google Trust Services LLC/CN=GTS Root R1
 2 s:/C=US/O=Google Trust Services LLC/CN=GTS Root R1
   i:/C=BE/O=GlobalSign nv-sa/OU=Root CA/CN=GlobalSign Root CA
Server certificate
    -BEGIN CERTIFICATE---
MIIFUDCCBDigAwIBAgIRAIN6qp5uqSbWEEs7umyHEY0wDQYJKoZIhvcNAQELBQAw
RjELMAkGA1UEBhMCVVMxIjAgBqNVBAoTGUdvb2dsZSBUcnVzdCBTZXJ2aWNlcyBM
TEMxEzARBgNVBAMTCkdUUyBDQSAxQzMwHhcNMjMwNDE3MDgyNTAxWhcNMjMwNzEw
MDgyNTAwWjAYMRYwFAYDVQQDEw1wb3AuZ21haWwuY29tMIIBIjANBgkqhkiG9w0B
AQEFAAOCAQ8AMIIBCgKCAQEAzvRWtsmCRRWm7EJXapBfZJmMG5niik/XQZaGhJq1
5X4H84WhRNNnO3DzTL6HybQCefZBEiaqRuDGTaEIh7ZcuYxPc0qQszXvSs7kczpE
jNoTaK6uP3VJNp5mV+w3Airvovrv45kRJpjSdTRlG+EZQmff9Qms9cekUYHG05dT
Jd2Gu32+VVwHTjmmwwHUcWiCksVgB7dotNdp+DssWeDfhSgdoW9cioj34VtHIl/f
```

Увійшов у свій акаунт.

```
user oleh.chaus.pz.2021@lpnu.ua
+OK send PASS
pass ニーンプロー
+OK Welcome.
```

Відкрив отриманий лист.

```
stat
+OK 191 99223796
list
+OK 191 messages (99223796 bytes)
1 21576
2 9197
3 25517
4 34597
5 15883
6 13580
7 34072
8 13578
9 58539
10 7160
11 879972
12 680258
13 7168
```

Спробував авторизуватися на пошту labtest.

Перехоплені пакети у Wireshark:

1					
pop					
No.	Time	Source	Destination	Protocol	Length Info
2272	4764.187743	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: k
2272	4764.384757	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: m
2272	4764.840805	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: _
2272	4765.139842	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: 2
2272	4765.295801	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: 0
2272	4765.459889	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: 2
	4765.818935	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: 0
	4766.088895	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	56 C:
	4776.107122	194.44.153.4	192.168.88.20	POP	113 S: -ERR [AUTH] Password supplied for "labtest" is incorrect.
	4776.107888	194.44.153.4	192.168.88.20	POP	105 S: +OK Pop server at ergo.iapmm.lviv.ua signing off.
	4782.463679	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	56 C:
	4816.074281	194.44.153.4	192.168.88.20	POP	154 S: +OK Qpopper (version 4.1.0) at ergo.iapmm.lviv.ua starting. <14966.1683443675@ergo.iapmm.lviv.ua≻
	4817.964129	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: u
	4818.080298	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: s
	4818.242070	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: e
	4818.358292	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: r
	4818.521021	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C:
	4818.912230	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: 1
	4819.051151	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: a
	4819.232236	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: b
	4819.452243	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: t
	4819.568215	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: e
	4819.734279	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: s 55 C: t
	4819.896234 4820.057495	192.168.88.20 192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: t
	4820.074506	194.44.153.4	194.44.153.4 192.168.88.20	POP POP	90 S: +OK Password required for labtest.
	4821.406460	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: p
	4821.522286	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	56 C: as
	4821.677381	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 Ct
	4821.793182	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C:
	4822.684583	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: 0
	4822.990621	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: k
	4823.159577	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: m
	4823.589683	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: _
2277	4823.781671	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: 2
2277	4823.898397	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: 0
2277	4824.014223	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: 2
2277	4824.130220	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	55 C: 0
2277	4824.645714	192.168.88.20	194.44.153.4	POP	56 C:
2278	4834.663200	194.44.153.4	192.168.88.20	POP	113 S: -ERR [AUTH] Password supplied for "labtest" is incorrect.
2278	4834.663969	194.44.153.4	192.168.88.20	POP	105 S: +OK Pop server at ergo.iapmm.lviv.ua signing off.

Випробував решту команд рор.

dele 1 +OK marked for deletion rset +OK

Дав відповідь на запитання:

13). Кодування у RFC 821. Можливості OpenSSL та альтернативи OpenSSL.

Протокол SMTP підтримує прості текстові дані ASCII. OpenSSL надає можливість генерувати приватні ключі та сертифікати, перевіряти сертифікати, взаємодіяти з поштовими серверами за допомогою відповідних протоколів для створення та отримання повідомлень. Як альтернативу до OpenSSL можна використовувати утиліту telnet. Однак, варто зазначити, що вона не забезпечує такі ж рівні безпеки та функціональності, як OpenSSL.

ВИСНОВКИ

Ознайомився зі службою електронної пошти та основними командами протоколів SMTP і POP3 і навчився користуватися утилітою OpenSSL для зв'язку з серверами вхідної та вихідної пошти.